

PHẠM - CAO - TÙNG

sao lục

TÚI KHÔN CỦA LOÀI NGƯỜI

300 câu cách-ngôn, tư-tưởng đông tây, kim cổ

THU-GIANG NGUYỄN-DUY-CĂN

đề tựa

**CÙNG MỘT TÁC-GIA
CÙNG MỘT NHÀ XUẤT-BẢN**

Đã xuất-bản :

- Trong loại sách « **HỌC LÀM NGƯỜI** »
NGƯỜI LỊCH SỬ (1951) (in lần thứ 5)
phép xã-giao và ăn mặc theo đời sống mới
MUỐN NÊN NGƯỜI (1952) (in lần thứ 3)
phương-pháp lập thân của người bạn trẻ
TÔI CÓ THỂ NÓI THẮNG VỚI ANH (1954)
52 liều thuốc bổ đề anh dưỡng tinh-thần
TÔI KHÔN CỦA LOÀI NGƯỜI (1955)
300 câu cách-ngôn, tư-tưởng đồng tâm, kim-cổ

- Trong loại sách « **DOANH-NGHIỆP** »
NGHỀ BÁN HÀNG (1953)
nhưng bí-quyết để bán hàng và bán mạnh

..

Sẽ xuất-bản :

TÂM-LÝ ÁI-TÌNH

xác thật, tình-cảm và trí-luệ

LÀM NÊN

*400 lời khuyên thực-tiến để làm nên
dịch quyền « RÉUSSIR » của H. N. CASSON*

LUYỆN-CHỈ

*phương-pháp thực-tiến để rèn-
luyện một ý-chí đánh-thếp*

LẬP THÂN VỚI 2 BÀN TAY TRẮNG

*13 số vốn giúp người muốn
ra làm ăn mà thiếu tiền bạc*

Chính trong những câu ngôn ngôn
người ta tìm thấy những tư-tưởng
bao-la.

Anatole FRANCE

Ở những nước có một nền văn-
hóa lâu đời luôn luôn còn có những
người thích suy-gẫm trong cô-tịch,
muốn tìm biết cái thế-giới họ đang
sống bằng cách làm quen với những
triết-gia, văn-gia, thi-gia, với những
nhà bác-học, qua những sách vở.
Nhưng chớ sợ e rằng số độc-giả
chấn-chính ấy sẽ bớt dần đi...

Georges DUHAMEL

TỰA

Ở C xong quyền cách - ngôn
do ông Phạm-cao-Tùng sao-lực
tôi đề ý nhất là cách sắp-đặt
của ông.

XỬ-KỶ, TIẾP-VẬT, hay nói một cách khác, TU-THÂN, XỬ-
THẾ quả là hai vốn-đề to-tát nhất của con người. Hạnh-
phúc của chúng ta không phải nơi sự thực-hiện hạnh-phúc
cá-nhân riêng ngoài xã-hội. Hạnh-phúc của kẻ trốn đời
nơi cao ần-đặt, không phải là một thứ hạnh-phúc hoàn-

toàn đầy đủ. Lành đời không phải có thể bỏ đời mà là quả ở-chờ vì đời, vì không giải-quyết xong vấn-đề điều-hòa giữa cá-nhân và xã-hội. Bao nhiêu nỗi đau khổ của con người phần nhiều do sự không giải-quyết được ăn-thoả vấn-đề căn-bản ấy,

Cá-nhân và xã-hội như bóng với hình, đều có thể giải-quyết riêng ra. Rồi ra, cá-nhân không thể tồn-tại. Thật vậy, SỐNG là gì? Phải chăng là sống với người chung-quanh và mưu hạnh-phúc cho cả đôi bên. Không có một người nào có thể tự-hào là sống một mình hoàn-toàn tre-trọi được. Ngày nào trên thế-gian này mà còn lại có hai người, ngày ấy đạo xử-thế cũng sẽ vẫn còn tồn-tại mãi. Đạo xử-thế là nền tảng hạnh-phúc của con người.

Nhưng, xử-thế mà khôn-nguân là nhờ công-phu tu-kỳ rất dày. « TỰ-GIÁC » đề mà « GIÁC-THA », « TU-THÂN » đề mà « XỬ-THẾ ». Đến cái đạo « TẾ-GIA », « TRỊ-QUỐC », « BÌNH-THIÊN-HẠ » cũng khởi đầu bằng hai chữ « TU-THÂN ». Cá-nhân mà sống suốt, thì sự xử-thế khôn-nguân, người người hạnh-phúc; cá-nhân mà tam-tối thì sự xử-thế vụng-về, liên-miên tai-họa. Thật ăn-hưởng không phải thường đối với hạnh-phúc chung của nhân-loại.

Cách sắp-đặt của ông Phạm-cao-Tùng thật là chu-đáo.

Tôi thời thường rất ham đọc những câu tự-tưởng ngắn mà hàm-súc. Một quyển sách có khi ảnh-hưởng không bằng một câu văn ngắn. Một bài văn dài ảnh-hưởng không bằng

những câu kết-luận gọn-gàng. Nó có hiệu-quả như một liều tiên-dan, vì nó là kết-tinh của tư-tưởng hết sức đầy công điều-luyện.

Đọc một câu cách-ngôn hay có khác nào uống một chung trà tầu, cái « hậu » của nó dịu-dàng đậm-thấm. Đọc một câu tư-tưởng, có khác nào nhấp một hớp rượu ngon... hương-vị ngấm-ngấm ngây-ngất của nó thật là khó tả. Tuy gay-gắt mà thâm-trầm, nó kêu-gọi óc tưởng-tượng, nó kích-thích khiếu suy-nghĩ, nó dành cho ta nhiều lý-thú bất ngờ của những phút phát-minh sáng-tạo. Càng gẫm càng hay, càng suy càng thấm.

Nhiều câu tư-tưởng ngắn, lắm khi lại có cái ma-lực phi-thường thay đổi cả một cuộc đời tư-tưởng sai lầm hoặc có cái công-hiệu giải-thoát cả một tâm-hồn oằn-ọc đau thương tuyệt-vọng... Nó là chân-lý mà ta cảm được ngay, thỏa được tình, yên được lý, không cần minh-chứng dài dòng... Nó đi ngay vào đề, nó đi thẳng vào tâm, nó ghi sâu vào trí, khi nào nó là tiếng vang của cõi lòng thắc-mắc của ta : đồng-íhanh tương-ứng, đồng-khí tương-cầu. Cái mãnh-lực kêu-gọi nó thật là vô-biên.

Cái thú của sự đọc cách-ngôn là thế.

Hướng chi, ở vào buổi chạp-vật mà thời-giờ nhàn rỗi của chúng ta rất eo-hẹp như bây giờ, lại gặp được một quyển cách-ngôn tư-tưởng chọn-lọc như thế này, thật không khác nào bắt được một kho tàng vô-giá.

Thu.giang NGUYỄN-DUY-CĂN

Xuân Ất-mùi - 1955

Lời nói đầu

Ô T danh-nhân thời xưa, ông Archimède nói: « Hãy cho

tôi một điểm tựa, tôi sẽ cất nổi quả địa-cầu lên ».

Mượn lại ý đó, chúng ta có thể nói: « Hãy đem lại cho tôi một lý-tưởng, tôi sẽ có đủ sức để vượt mọi trở-ngại, để đi suốt đường đời ».

Muốn đi, ít ra phải có vạch trước con đường mình sắp trải qua mà như thế ít ra phải biết mình

muốn đi đến đâu ? Lý-tưởng cũng như người hoa-tiêu, luôn luôn bẻ lái hướng thuyền theo phương-hướng chính-thật mà địa-bàn đã chỉ. Lý-tưởng cần-thiết cho chúng ta là thế.

Một khi đời sống đã dâng một lý-tưởng CAO, ĐẸP, THẬT, rơi vào tự-nhiên nó sẽ dâng tươi đẹp sung-túc. Chúng ta sẽ hăng-hải sống, vui sống chúng ta sẽ sống mà thành công. Chúng ta sẽ nhận thấy lẽ sống trong khi phục-vụ người đồng-loại.

Nhưng cái gì có thể tạo thành một lý-tưởng cho đời sống chúng ta ? Đó là những tư-tưởng, những ý-kiến mà chúng ta thấu-thập đó đây, trong khi xem sách, trong khi tiếp-xúc với người, với xã-hội.

Một người nào đã chẳng nói : « Con người sống và chết bằng những tư-tưởng. Những tư-tưởng đã xâm-nhập vào họ, mà họ đã nuôi-nấng sẽ biến-thành những hành-động dệt thành vận-mệnh của họ ».

Điều đáng chú-ý là : những ý-kiến, những tư-tưởng ấy có thể xâm-nhập vào chúng ta do ngõ tiềm-

---

(1) L'homme vit et meurt de ses pensées. Celles qui pénètrent en lui et qu'il entretient se transforment en actes et tissent son destin

thức. Lắm khi chúng ta tiêm-nhiễm thâu-thập những tư-tưởng đó một cách vô ý-thức. Bởi thế chúng ta càng phải quan-lâm, cần lựa lọc những tư-tưởng có ảnh-hưởng đến chúng ta một cách chắc-chắn cũng như chúng ta đã chọn-lọc rất cẩn-thận những thức ăn cho thể-xác.

Góp lại một ít tư-tưởng hay, đẹp, bổ-ích của các danh-nhân, triết-nhân, văn-nhân đông tây, kim cổ, có thể nói là tinh-tủy của óc khôn-ngoaan của loài người, làm thành một quyển sách đề tiện cho người đọc chiêm-nghiệm, đó là mục-đích chúng tôi.

Ý-kiến này không phải mới lạ. Xưa nay đã từng có người nghĩ và làm.

Công việc chúng tôi có khác, có mới hay chẳng, là ở cách chúng tôi chọn-lọc, xếp-đặt và trình-bày.

Tinh-hoa tư-tưởng của loài người xưa nay không thiếu. Đứng trước cái rừng hoa tư-tưởng rậm-rạp, chúng tôi không có tham-vọng nhặt lượm tất cả những hoa xinh đẹp mà chỉ muốn nhặt đó đây một ít cành xinh-xắn, một vài nụ khả-ái đủ kết thành bó hoa đầu tay để cống-hiến quý bạn đọc.

Sự chọn-lọc, chúng tôi căn cứ trên 2 điểm. Trước hết chúng tôi chọn những tư-tưởng có tính-cách bổ-ích thực-tiến, có thể nâng-cao con người hoặc ít ra có ý-nghĩa thâm-trầm, sâu-sắc. Sau đó chúng tôi chú-trọng đến tính-cách mới mẻ, độc-sán của những tư-tưởng ấy. Cũng thời một ý, những tư-tưởng nào diện-đạt ý đó cách mới-mẻ, linh-hoạt hơn là chúng tôi giữ lại. Như thế người đọc dễ chú-ý, dễ nhớ hơn. Vì thế có nhiều tư-tưởng tuy cũng hay song đã quá phổ-thông gần thành tục-ngữ, hoặc đã từng đặng nhắc đi nhắc lại ở nhà trường, chúng tôi miễn ghi lại.

Về cách xếp-đặt và trình-bày, chúng tôi sẽ theo một hệ-thống vừa hợp-lý, vừa thực-tiến xếp những tư-tưởng ấy làm 2 phần theo 2 phần chính của đạo làm người : **xử-kỷ** và **xử-thế**.

Trong phần **xử-kỷ** có những tư-tưởng bàn về cách tu-thân, về cách đào-luyện nhân-cách, nhân-tâm, và nhân-trí.

Trong phần **xử-thế** có những tư-tưởng thuộc về cách tiếp-vật, dụng người, dụng thời-thế.

Sau hết cũng xin nói rõ : sự chọn-lọc chúng tôi nhằm mục-đích giúp-ích, phụng-sự người đọc, tất cả những bạn đọc, không phân-biệt lý-tưởng hoặc tôn-giáo Hoài-vọng tha-thiết của chúng tôi là có thể phụng-sự tất cả những người thiện-chí, những người mà một thi-sĩ thời xưa nói : « Tất cả những gì dính-dáng đến con người, họ đều quan-tâm đến ».

Tiền đây chúng tôi xin thành thật cảm ơn ông bạn Nguyễn-duy-Cần đã giúp chúng tôi nhiều tài-liệu trong việc soạn sách này.

Bỏ hoa đầu tay đã kết, chúng tôi xin hiến-dâng tất cả những ai thích trầm-ngâm, suy-nghĩ, thích thả hồn trong tư-tưởng, trong cái thế-giới mà tiếng sùng, tiếng gào thét của cảm-hồn, của đặc-vọng không sao vang tới ; xin hiến-dâng tất cả những ai tin ở sự « ưu-tiên của tinh-thần » trong việc xây-dựng một đời sống điều-hòa, một đời sống tươi-đẹp cho mình và cho nhân-loại.

PHẠM-CAO-TÙNG

Xuân Ất-Mùi — 1955

---

(1) « Rien de ce qui est humain ne m'est étranger » (TERENCE)

PHẦN I

XỬ'-KỶ

Sa-Déc, Aug 23, 2015
Originally posted on TVE-4U

CHƯƠNG I

NHÂN-CÁCH

Làm người, thật khó.

KHÔNG-TỬ

Cái xấu của mình, có thể tránh được lại không tránh ; cái xấu của người không thể tránh được, lại cố tránh ; thật cũng nực cười.

Marc AURÈLE

Ít sắc-dục dễ nuôi tinh, ít ngôn-ngữ dễ nuôi
khí, ít tư-lự dễ nuôi thần.

TUÂN-SÍNH-TIÊN

Kẻ sĩ mà còn quyến-luyến những sự thuận-tiện
yên vui cho xác-thịt thì tâm lụy, chí hèn, không
dáng gọi là kẻ sĩ.

LƯƠNG-KHAI-SIÊU

Chỉ có một sự bình-dẳng thuộc quyền-hạn
chúng ta : sự bình-dẳng về đức-hạnh.

MALESHERBES

KHÍ, kiêng nhất là hung-hăng.

TÂM, kiêng nhất là hẹp-hòi.

TÀI, kiêng nhất là bợc-lộ.

LỮ-KHÓN

Điều quan-trọng không phải là san-bằng tài-sản
mà phải san-bằng dục-vọng của con người. Và sự
bình-dẳng ấy có dặng hay chăng là do sự giáo-dục.

ARISTOTE

Còn ham muốn một kết-quả cho hành-vi của
mình là còn bị nô-lệ cho ngoại-vật.

Bhagavad GITA

Toàn-thiện là luật của trời; hướng đến sự
toàn-thiện, là luật của người.

GOETHE

Cái lỗi lớn nhất anh có thể phạm trong đời
anh là luôn luôn anh lo sợ phạm lỗi.

ELBERT HUBBARD

Có lỗi, đã là một điều lỗi, không chịu nhận
lỗi, lại là một điều lỗi nữa.

LỮ-KHÔN

THIỆN-CHÍ, anh thường có thừa, chính
Ý-CHÍ là cái mà anh thường thiếu kém.

P. L. GUÉRIN

Chúng ta chỉ cần thuộc hai mươi sáu mẫu-tự...
và biết « MUỐN » một cách quả-quyết thì có thể
học mọi điều khác.

ED. STONE

Cái ly của tôi bé, nhưng tôi uống bằng cái ly
của tôi.

Alfred de MUSSET

Đức mẫn-liệp là biết khép miệng lại trước khi
có người muốn cho chúng ta khép nó lại.

C. T.

Muốn chinh-phục tri-thức phải luôn luôn nghĩ đến những công-việc tri-thức, trái lại muốn chinh-phục được xác-thịt thì đừng bao giờ nghĩ đến nó.

Jules PAYOT

Tôi thách anh tìm ra trong lịch-sử y-học, trong lịch-sử các dân-lộc, có một chứng bệnh nào, anh nhớ kỹ : có MỘT chứng bệnh nào đã sanh ra vì sự tiết-đục.

Bác-sĩ GOOD

Những cách làm cho sống lâu : TỪ, KIỆM, HÒA, TỈNH, chỉ TỈNH là cao-siêu hơn hết.

CỒ-NGŨ

Giàu hay nghèo, sang hay hèn tất cả những ai
ăn không ngồi rồi đều là kẻ ăn cắp.

J. J. ROUSSEAU

Anh có biết gã kia uống những gì trong cái
ly mà bàn tay run-rẩy vì hơi men của hắn đang
nâng lên ? Hắn uống nước mắt, máu và đời sống
của vợ con hắn.

LAMMENAIS

Sự cô-lịch rất cô-ích. Đôi khi chúng ta chỉ nên
nói chuyện với chính mình. Lúc bấy giờ chúng ta có
thể nghe những lời thật đau-đớn hoặc những lời
dối-giả êm-dềm tùy theo chúng ta biết phân-tách
hay chúng ta tưởng-tượng về con người của mình.

H. DE RÉGNIER

Hãy làm chủ ý-chí của anh và làm nô-lệ cho
lương-tâm anh.

ARISTOTE

Đạo-đức mất trong tư-lợi, cũng như con sông
nào rồi cũng sẽ chảy vào trong bể cả.

LA ROCHEFOUCAULD

Quốc-gia nào cũng cần có thêm nhiều bàn
tay đen-đua và nhiều lương-tâm trong trắng.

WILL ROGERS

Giác-quan luân-lý cũng cần-thiết không kém thị-giác hay thính-giác. Chúng ta cần phân-biệt THIÊN và ÁC một cách rõ-ràng như chúng ta phân-biệt một cách rõ-ràng sáng và tối, yên-tĩnh và náo-động. Sau đó phải đặt cho mình cái bổn-phận tránh điều ÁC và làm những gì THIÊN.

Bác-sĩ Alexis CARREL

Đã đập được, mà không thể làm mất được tinh rắn ; son mài được, mà không thể làm mất được sắc đỏ.

LỮ THỊ XUÂN THU

Hãy bắt chước con chim đậu trên cành liễu yếu, nó thấy cành cây quằn-quại nhưng vẫn ca hát, vì nó biết rằng nó vẫn còn đôi cánh.

Victor HUGO

Hãy nhớ đến những tai-họa mà chúng ta đã tránh khỏi.

JOUBERT

Được che-chở có nghĩa gì ? Được tự-do mới là đáng kể.

BURNS

Nếu anh có thể đi trên mặt nước, anh đã có gì hay hơn một cọng rơm ? Nếu anh biết bay liệng trên không-trung, anh đã có gì hay hơn một con ruồi ? Nếu anh biết tự chế-ngự tâm-hồn : anh mới quả là một nhân-vật.

Ansari de HÉRAT

Trong đời chúng ta chỉ có đôi ba dịp để chúng ta tỏ ra « hùng-mạnh », nhưng suốt đời lúc nào chúng ta cũng có dịp để tỏ ra mình không hèn-nhát.

René BAZIN

Cả đời sống của một người thường tùy-thuộc đôi ba cái « gặt đầu » và đôi ba cái « lặt đầu » của họ lúc họ còn thanh-xuân.

BAUNARD

Có thể khắc trên mộ-bia của nhiều người câu này : chôn lúc 60 tuổi nhưng đã chết từ lúc 30 tuổi.

H. N. CASSON

Người khờ không bao giờ buồn chán, bởi lúc nào hắn cũng mắc bận ngắm nhìn hắn ta.

Rémy de GOURMONT

Tôi không làm đặng điều phải mà tôi muốn làm, tôi lại làm điều quấy mà tôi ghét.

Thư thánh Paul gửi cho dân La-mã VII, 5

Con người sinh ra là tự-do, thế mà đâu đâu con người cũng bị xiềng-xích.

J. J. ROUSSEAU

Chỉ có một thứ tài-sản mà anh chắc-chắn sẽ giữ-dìn dặng mãi : giá-trị con người anh.

X...

Ít người muốn làm cho mình trở nên một nhân-vật : hầu hết mọi người đều muốn mình đã là một nhân-vật.

GOETHE

Đừng tự đặt cho mình mục-đích trở nên một vật gì, mà hãy quyết trở nên một người gì.

Victor HUGO

Tỏ ra mình hơn người khác chưa phải là hay. Cái chân giá-trị là có thể tỏ rằng : hôm nay mình đã hơn chính mình ngày hôm qua

Tục-ngữ Ấn-độ

Anh không phải là một trẻ con cũng không phải là một thần-thánh, anh chỉ là một « NGƯỜI » trong cái thế-giới « NGƯỜI ».

Rudyard KIPLING

Đức thắng Tài, là người quán-tử.
Tài thắng Đức, là đứa tiểu-nhân.

X...

CHƯƠNG I

NHÂN-TÂM

Phải biết mở cửa lòng mình trước mới mong
mở rộng lòng kẻ khác.

Pasquier QUÉSNEL

Trong vũ-tru có lắm kỳ-quan nhưng kỳ-quan
tuyệt-xảo nhất vẫn là quả tim của một người mẹ.

BERSOT

Nếu sợ mịch lòng nhau thì không bao giờ yêu nhau.

G. FLAUBERT

Muốn cho cuộc hôn-nhân đáng hạnh-phúc, người chồng cần phải điếc và người vợ phải mù.

Alphonse d'ARAGON

Một hạnh-phúc đã bị ghen tưng làm vẩn đục chẳng khác chi một gương mặt khả-ái bị lên trái. Bệnh đã khỏi nhưng mặt vẫn bị rỗ.

Paul BOURGET

Người ta có thể sống không cần tình-yêu
nhưng không một ai có thể sống mà thiếu hi-vọng
sẽ yêu hoặc sẽ đang yêu.

KRASOVSKY

Khi chúng ta không thu hút được người đàn-
bà thì đừng đeo đuổi họ nữa. Người đàn-bà chỉ bị
chinh-phục khi người đàn-ông đủ sức hấp-dẫn họ.
Một khi họ thấy bị đeo đuổi họ sẽ từ-khước.

KRASOVSKY

Đau khổ vì yêu, điều ấy làm sao sánh với sự
thiếu tình-yêu.

KRASOVSKY

Sự thật, là chúng ta nên lấy vợ sớm, chỉ nên yêu một người đàn bà và yêu họ suốt đời.

MICHELET

Người ta có thể quyến-rũ người đàn bà bằng sự dối-trá, nhưng người ta chỉ có thể chinh-phục họ với tấm lòng thành-thực.

KRASOVSKY

Có một cách làm cho người đàn ông say đắm mình mà không hao tốn đồng nào: làm cho mình thêm duyên-dáng. Song chưa thấy mấy đàn bà làm theo.

Bác-sĩ AUTON

Làm một người nhân-tình dễ hơn làm một người chồng, bởi lẽ : khó mà tỏ ra óc tinh-khôn mỗi ngày hơn là thỉnh-thoảng nói ra đôi câu nghĩa-lý.

Honoré de BALZAC

Người đàn ông thật là đàn ông thích 2 điều : sự nguy-hiểm và thú đánh bạc ; vì thế họ thích đàn-bà, một trò chơi nguy-hiểm.

F. NIETZCHE

Bí-quyết hạnh-phúc của người đàn bà là tự tìm cái vui trong buồn-phận.

Bác-sĩ AUTON

Ai có thể cai-trị được một người dân-bà, thì người ấy có thể cai-trị được một nước.

Honoré de BALZAC

Đề an-ủi tôi, một nhà bác-học chứng-minh cho tôi thấy rằng: theo những lý-do sinh-lý, người dân-bà vốn tinh hay dời-dời. Khi chúng ta khóc một người thân-yêu vừa qua-vãng lắm người cũng khuyên-phủ: « Những giọt nước mắt của anh có bao giờ trả lại cho anh người ấy ? » Than ôi ! chính vì thế chúng ta phải khóc.

Paul BOURGET

Không bao giờ người ta « yêu » như người ta đã « dặng yêu » ; vì thế muốn đạt đến hạnh-phúc trong ái-tình, chúng ta phải « cho » tất cả mà không « đòi hỏi » gì cả.

Paul BOURGET

Mỗi lần bứt dây tình-ái chẳng khác mỗi lần dọn nhà. Đồ-đạc luôn luôn bị hư-hao, mất mát. Sau khi dọn nhà lần thứ mười, chúng ta thử xem lại còn bao nhiêu ghế bàn nguyên-vẹn ?

Paul BOURGET

Trong đầu người đàn-bà có một khoảng trống, mà trong quả tim họ thì lại có một thứ thịt dư.

CHAMFORT

Mãnh-lực của sắc-đẹp không tự nơi người đàn-bà mà ở nơi sự yếu-đuối của những đàn-ông ngắm nhìn họ.

R. P. JOLY

Đàn-bà tư-tưởng thì nhiều mà suy-nghĩ thì ít.

Sacha GUITRY

Người đàn-bà trung-trình nhất, chỉ muốn sống với một người đàn-ông, nhưng họ vẫn muốn có nhiều đàn ông khác chết vì họ.

Alphonse KARR

Bí-quyết để sống hạnh-phúc là biết chờ-đợi
hạnh-phúc của mình.

H. RIVIÈRE

Hạnh-phúc là một thứ quả mà ít ai chịu để
thật chín muồi mới hái.

Nữ bá-tước DIANE

Phân-phát hạnh-phúc là phương-cách duy-nhất
để hưởng-thụ hạnh-phúc. Người nghĩ đến hạnh-
phúc là người luôn luôn nghĩ đến con số « hai ».

Lord BYRON

Tất cả mọi nghệ-thuật, mọi văn-chương, mọi khoa-học đều vô bổ nếu nó không tăng thêm nghị-lực và hạnh-phúc của chúng ta.

RUSKIN

Nếu chúng ta chỉ muốn dặng hạnh-phúc thì không khó gì mà không thực-hiện dặng. Nhưng chúng ta lại muốn dặng hạnh-phúc hơn người khác, khó là vì thế, bởi luôn luôn chúng ta tưởng rằng người khác dặng nhiều hạnh-phúc, nhiều hơn những hạnh-phúc họ dặng hưởng thực-sự.

MONTESQUIEU

Hạnh-phúc cũng như chiếc đồng hồ. Càng ít
rắc-rối bao nhiêu thì càng ít hư-hỏng bấy nhiêu.

CHAMFORT

Người ta nghiêng mình trước TÀI-NĂNG song
người ta chỉ bái-phục trước LÒNG-NHÂN.

GOUNOD

Xin cho mọi người đều có một ít đất đai và
tất cả mọi người chiêm đặng nhiều cõi thiên.

BUHOT

Về luân-lý cũng như về hình-học, con đường thẳng là con đường ngắn nhất để đi từ một điểm này đến điểm khác.

X...

Điều thiện không thể phát lên giữa sự ồn-ào.
Sự ồn-ào không thể tạo ra điều thiện.

Châm-ngôn gia-đình hai anh em
ông Auguste và LOUIS LUMIÈRE

Hãy tin chắc rằng những kho tàng quý-báu nhất là những kho tàng bạn chất chứa trong tâm.

DÉMOPHILE

Bàn tay đã tặng đóa hoa hồng bao giờ cũng
còn phảng-phất một mùi thơm.

X...

Danh-dự chính-đáng của một người không thể
tính theo số người tùy-thuộc hầu hạ họ mà phải
tính theo con số người đồng-loại mà họ đã phụng-
sự.

H. BOIS

Khi người ta chưa hy-sinh tất cả thì người
ta cũng chưa hy-sinh gì cả.

G. GUYNEMER

Người hoàn-thiện nhất là người đã giúp-ích
cho người đồng-loại nhiều nhất.

Kinh CORAN

Người đã có trồng một cây thì trước khi nhắm
mắt có thể nói : đời sống mình không đến nỗi
vô-ích.

Tục-ngữ Ấn-độ

Không phải chỉ nói suông mà có thể thay đổi
được một tình-trạng, chính phải biết hy-sinh.

G. CLÉMENTEAU

Cái gì tôi đã tiêu-xài, bây giờ không còn nữa.
Cái gì tôi đã mua sắm, bây giờ tôi phải để lại
cho người khác. Chỉ có cái gì tôi đã cho là còn
thuộc về tôi.

(thấy khắc trên một mộ bia)

Thi-ân, nhiều khi tức là để tự an-ủi mình
không dặng dịp thọ-ân.

STENDHAL

Ơn dễ cảm mà khó quên nhất là ơn mang
trong lúc bị khuất-phục, bị áp-bức.

X...

Khi anh đặt ra tiệc yến, nên gọi những kẻ bần-cùng, dui què, đến dự. Anh sẽ đặng cái sung-sướng là những kẻ ấy không có cách gì để trả lễ và như thế, đến ngày phán-xét anh sẽ đặng bù lại.

Phúc-âm thánh Luc XIV, 13-12

Ngày báo oán tiền vạn cũng bằng không, ăn ở cho công mới trông khỏi chết.

Ngạn-ngữ kinh XI, 4

Cách báo thù hay hơn cả là đừng bao giờ làm giống theo kẻ thù.

Marc AURÉLE

Người choặng nhiều hạnh-phúc hơn kẻ nhận.

Actes des apôtres, XX, 35

Lãng-quên là hèn-nhát hoặc cương-dững.

Victor HUGO

Luật báo thù là công-lý của những kẻ
bất công.

Thánh AUGUSTIN

Người ta đã dạy anh « hãy yêu người đồng-loại và ghét kẻ thù ».

Nhưng ta, ta sẽ nói rằng : « Hãy yêu kẻ thù, hãy làm điều phải cho những kẻ thù ghét anh, hãy cầu xin cho những kẻ bắt bớ anh, cho những kẻ vu-khống anh.

Phúc-âm thánh Matthieu V, 43,

Sa-Déc, Aug 23, 2015

Originally posted on TVE-4U

CHƯƠNG III

NHÂN-TRÍ

Người ta sống trong một ngày, có được nghe một câu phải, trông một điều phải, làm một việc phải, ngày ấy mới không hư-sinh.

TRẦN-MY-CÔNG

Điều mà anh biết là một khi-giới cho anh, điều anh không biết lại là một khi-giới cho kẻ khác.

LORIMER

Có học-vấn mà không có đạo-đức là người ác,
có đạo-đức mà không có học-vấn là người quê.

LA-TU-PHÚC

Hãy đặt tài-sản của anh trong đầu óc, nơi đó
chắc-chắn không ai đánh cắp của anh được.

Benjamin FRANKLIN

Chính sự giáo-dục làm cho có sự phân-biệt
giữa loài người.

LOCKE

Có ba thứ ngu-dốt : không hiểu biết những gì mình đáng biết, hiểu biết không rành những gì mình biết, và hiểu biết những gì mình không cần biết.

LA ROCHEFOUCAULD

Tôi đoán : đôi khi anh cũng có tư-tưởng. Ít người tư-tưởng đôi ba lần trong một năm. Sở dĩ tôi được nổi tiếng khắp thế-giới là nhờ tôi tư-tưởng hai ba lần trong một tuần.

G. B. SHAW

Lắm khi, có người tưởng rằng tri-thức họ mở mang thêm nhưng thực ra đó là lương-tri họ dặng mở rộng thêm.

MARATHON TIMES

Lý-luận như thế này, thật không hợp-lý chút nào : « Tôi giàu hơn anh, vậy trình-độ tôi hơn anh. — Tôi ăn nói giỏi hơn anh, vậy tôi cao hơn anh ».

Lý-luận như vậy, mới hợp-lý hơn : « Tôi giàu hơn anh, vậy tài-sản tôi nhiều hơn anh. — Tôi ăn nói khéo hơn anh, vậy tài ăn nói tôi hơn anh. »

Bởi anh không phải chỉ là tài-sản, cũng không phải chỉ là tài ăn nói.

EPICTÈTE

Một ít người trong chúng ta tưởng rằng đầu óc họ được mở-mang nhưng thực ra nó chỉ đóng nhồi-nhét.

Maurice BARRÈS

Bao giờ ý-tưởng cũng đi trước hành-dộng. Ý-tưởng là sáng-tạo. Hành-dộng chỉ là sản-vật.

Annie BESANT

Những danh-từ là những ý-tưởng... Con người thường xâu-xé lẫn nhau chỉ vì những danh-từ mà họ không cùng hiểu một nghĩa. Nếu họ hiểu nhau hơn, họ sẽ ngã vào lòng nhau.

Georges DUHAMEL (*La possession du monde*)

Học khôn sẵn ngoài dăng.

Học ngoan gần bèn ngõ.

Ngạn-ngữ Kinh 1, 20

Anh có cái ví để cất giữ tiền bạc, anh cũng nên có một vài mảnh giấy để ghi lại tư-tưởng của anh. Đó là một phơng-tiện nhỏ nhỏ có thể giúp anh đạt đến việc cả.

Georges DUHAMEL (La possession du monde)

Tôi đọc sách không phải chỉ để mở-mang tri-thức mà để nâng cao tâm-hồn.

Eugénie de GUÉRIN

Một quyển sách tốt là một cuộc xô số mà số
độc-đắc luôn-luôn có trong óc người đọc .

X...

Người ta đọc sách để giải-trí, để biết tin-tức,
để mơ-mộng, để thoát-ly, để kích-thích, để học-hỏi,
người ta chỉ quên đọc sách để tự xây-dựng.

G. TRUC

Những người khờ không bao giờ đọc sách,
vì thế dịp may không bao giờ đến với họ. Không
phải với lưỡi kiếm mà tôi đã chinh-phục đặng
thế-giới song chinh là với cái đầu chất-chứa
những gì tôi đã thu-thập trong khi đọc sách.

NAPOLÉON

Người ta sợ lửa hơn sợ nước, nên chết cháy ít mà chết đuối thì nhiều.

CỎ NGẠN

Nghèo tham muốn, giàu an vui.

CHARRON

Điều-dưỡng « cái khí » lúc đang giận ; đề-phòng « câu nói » lúc sừng mồm ; lưu-tâm « sự nhàm » lúc bối-rối ; biết dùng « đồng tiền » lúc sẵn-sàng.

UÔNG-THỤ CHI

Đừng khi việc nhỏ... Cái xây thường làm nầy
cái ung.

HOÀI-NAM-TỬ

Sự khinh-lờn là cửa hoạn-họa.

X...

Nhân-đức vật, khi-khái xằng... thường làm
hại công-việc lớn.

LUẬN NGŨ

Núi nhọn thời không cao, sông hẹp thời
không sâu.

TÂN TỰ

Nói, đương xương-hả mà nín ngay được ; ý,
đương hôn-hở mà thu hẩn được ; tức, giận, ham,
mê đương sôi-nổi, nồng-nàn mà tiêu-trừ biến mất
được ; không phải là người rất kiên-nhẫn thì
không tài nào được như thế.

VƯƠNG-DƯƠNG-MINH

Lời nói ngọt-ngào, trong tất cay đắng.

THÂN-SINH

Anh cứng rắn như tảng đá ? Tốt lắm đấy
nhưng hãy coi chừng rong rêu sẽ phủ lên anh.

Patria PERKINS

Nền không chắc mà tường cao... thì sự đồ-
nát đã nằm sẵn nơi đó rồi.

Hậu Hón Thơ

Quân-tử được ngàn vạn người khen không
lấy làm sùng, nhưng phải một vài kẻ kiến-thức
dị-nghị thì lấy làm lo.

TĂNG-QUỐC-PHIÊN

Cây thẳng bị chặt trước
Giếng ngọt bị cạn trước.

TRANG-TỬ

Người ta đều biết phòng hỏa-hoạn ít người
biết làm cho hỏa-hoạn đừng sinh ra.

LÃO-TỬ

Sa chân thì chết đuối
Xây miệng thì chết oan.

LỄ-KỶ

Trong thiên-hạ có ba cái nguy :
ĐỨC ít mà được ân-sủng nhiều,
TÀI kém mà ở địa-vị cao,
THÂN không lập được công to mà chịu bổng
lộc nhiều.

HOÀI-NAM-TỬ

Đã nuôi cạp thì phải cho nó ăn no không
thì phải bị nó ăn mất.

X...

Ngu-độn thì bị người ta chê cười, thông-minh
thì bị người ta ghét vợ và ngờ-vực. Thông-minh
mà biết làm như ngu-độn mới thật là khôn kín.

LỮ-KHÔN

Người di đêm, tuy không phải gian nhưng
không thể cấm chó cắn.

CHIẾN-QUỐC-SÁCH

Cái ngu của người xưa dạy ta nhiều hơn là
cái khôn của họ.

X...

Nếu có người nào thuyết-phục tôi và có thể
chứng-minh rằng tôi đã làm lỗi, tôi rất vui lòng
mà sửa-dổi vì tôi tìm chân-lý.

Marc AURÊLE

Có thể sánh chân-lý với hạt kim-cương. Nó
có thể chiếu ngời ở nhiều mặt chứ không phải
chỉ chiếu ở một mặt.

GOETHE

Cứ dễ mặc họ ; đó là những người mù dẫn lối cho những người mù ; nếu một người mù lại dẫn đường cho kẻ khác thì cả hai người đều sẽ lộn xuống hố.

Phúc-âm thánh Matthieu XV, 14

Người điên không phải là người mất trí. Người điên chính là người mất tất cả chỉ còn lại lý-trí.

CHESTERTON (Orthodoxie)

Tôi rất thích những người quê mùa, vì họ không quá thông-thái để suy-luận một cách ngang trái.

MONTESQUIEU (Pensées diverses)

Chân-lý là một bó đuốc, một bó đuốc quá rực-rỡ cho nên khi đi ngang qua nó chúng ta ai cũng nheo mắt lại và ai cũng sợ bị nó đốt thien.

GOETHE

Khoa-học giúp chúng ta trở nên một nhà thông-thái. Lý-trí giúp chúng ta trở nên người.

LACORDAIRE

Làm cho đời sống thêm hạnh-phúc đó là mục-dịch cốt-yếu nếu không muốn nói là mục-dịch duy-nhất của khoa-học.

Lévy BRUHL

Uống là một điều không đáng kể. Biết thêm khát mới là tất cả.

Georges DUHAMEL (La possession du monde)

Một bữa nọ, vương-tước Ibrahim đang ngồi trong đền,

Bỗng nghe tiếng người chạy trên mái nhà,

Ngài tự hỏi : « Ai lại dám dẫm chân trên nhà trăm ? »

Và Ngài hét to lên : « Ai đi đó ? »

Bọn hầu-cận khấp-nép thưa :

« Thưa linh Ngài, chính chúng con đi tuần-phòng và đang đi tìm... »

Ngài hỏi : « Các người tìm gì ? »

Bọn hầu-cận đáp : « Thưa tìm những lạc-đà ».

Ngài nói : « Cớ ai lại đi tìm giống lạc-đà trên mái nhà ? ».

Bọn hầu-cận đáp : « Chúng con noi gương Ngài, Ngài đi tìm sự hòa-hợp với Thần Thánh nhưng Ngài lại an-vị trên ngai-vàng ! »

Djalal-eddine ROUMI
dẫn theo sách « La philosophie éternelle »
của Aldous HUXLEY

Cái can-dảm cần phải có trước tiên là tư-tưởng đúng.

Jules ROMAINS

Sự khôn-cực lớn lao nhất của con người không phải là đói nghèo, bệnh tật, nghịch-cảnh, khổ-tâm, chết-chóc ; người khôn-cực nhất là người không hiểu tại sao họ sanh ra, đau-khổ và chết.

X...

Phải biết sống đúng theo lý-tưởng của mình, chẳng vậy không chống thì chầy e mình sẽ tư-tưởng theo lối sống của mình.

Paul BOURGET

Chính những bộ óc đã gây thành dân-tộc chứ
không phải những túi bạc.

P. DIDON

Có một tư-tưởng xấu đã là tệ. Nhưng càng
tệ hơn nữa là có một tư-tưởng đức sẵn.

CH. PÉGUY

PHẦN II

XỬ'-THỂ

CHƯƠNG I

THẾ-SỰ

Muốn có chút giá-trị trên đời chúng ta phải làm những gì mình có thể làm, những gì mình phải làm và những gì đáng làm.

RIVAROL

Công-việc khó là công-việc hình như không thể thực-hiện được ngay ; công-việc không thể thực-hiện dặng là công-việc mà chúng ta vẫn có thể làm với một ít thời-giờ.

BEUGNOT

Không phải những chông gai trên đường đi
đã làm đau chân anh mà chính cái hạt cát nhỏ-
nhỏ ở trong chiếc giày anh mang.

Charles KINGSLEY

Tai-họa như con dao: mình có thể dùng nó
để cắt hoặc bị nó cắt tùy theo mình biết nắm
đằng lưỡi hay đằng chuôi.

James RUSSEL

Hãy làm việc một cách có lương tâm trong
tám tiếng đồng hồ mỗi ngày và anh khỏi lo âu
gì cả. Về sau có khi anh sẽ lên làm chủ, chừng
ấy anh sẽ làm việc trong mười tám tiếng đồng-
hồ mỗi ngày và anh sẽ gánh tất cả mọi nỗi lo âu.

Biểu-ngữ dán trên tường một xí-nhiệp.

Những điều chúng ta muốn thực-hiện ở ngày mai, nếu có bị hạn-chế, thì chính bởi những ngò-vực của chúng ta ngày hôm nay.

F. D. ROOSEVELT

Việc xong rồi mới hỏi mình là đại. Việc xong rồi mới chê người còn khờ như thế đều là chưa lịch-duyet cả.

TĂNG-QUỐC-PHIÊN

Kinh-nghiệm là một ông thầy đáng sợ. Vì ông thầy ấy bắt chúng ta ra khảo-thi trước rồi mới dạy chúng ta sau.

SPUDITEMS

Không phải nghề-nghiệp làm danh-dự cho con người mà chính con người làm danh-dự cho nghề-nghiệp.

L. PASTEUR

Vấn-đề chính không phải là làm những gì chúng ta « có thể » làm mà phải làm tất-cả những gì chúng ta « phải » làm.

G. DE BEAUMONT

Những vấn-đề khó-khăn sẽ bớt khó-khăn nếu chúng ta đương-dầu với nó một cách quả-quyết. Lấy tay chạm sơ qua chiếc lá ô-rô, chúng ta bị nó quào, tay hơi nhức đấy. Nhưng nếu chúng ta nắm trọn chiếc lá mà bóp thì nó sẽ bị nghiền nát.

W. S. HALSEY

Đừng mất thời-giờ để tàn-phá, hủy-hoại.
Công việc ấy ai cũng có thể làm. Anh phải biết
làm hơn. Công-việc của anh là xây-dựng, là
kiến-thiết.

Paul NYSSENS

Không phải vì công-việc khó-khăn mà chúng
ta không dám liều ; chính bởi chúng ta không
dám liều nên nó thành khó-khăn.

SENÈQUE

Đường đi khó, không khó vì ngăn sông cách
núi, mà khó vì lòng người ngại núi e sông.

NGUYỄN-BA-HỌC

Để xây-dựng một thế-giới mới chúng ta chỉ cần một ít kiến-trúc-sư và nhiều tay thợ hồ hơn.

The SLIPSTREAM

Làm việc, ngoài ra nhiều điều lợi khác còn điều lợi này là nó rút ngắn những ngày sống và nới rộng đời sống.

DIDEROT

Đói nghèo có thể liếc mắt nhìn vào nhà kẻ siêng-năng nhưng nó không dám bước vào.

Benjamin FRANKLIN

Không chịu đựng nổi cảnh túng-thiếu đã là một điều si-nhục ; không biết đuổi sự túng-thiếu đi bằng sự cần-lao là một điều còn đáng si-nhục hơn.

PÉRICLÈS

« HÃY ĐẦY MÀ VÀO »

Thấy ghi trên ngưỡng cửa THÀNH-CÔNG

Khi mình chưa có thể làm những gì mình muốn thì phải biết muốn những gì mình có thể làm.

TÉRENCE

Mục-dịch chính của giáo-dục không phải là dạy cho trẻ hiểu nhiều, biết rộng mà là dạy cho trẻ biết hành-động.

H. SPENCER

Ở đời có một điều tệ-hại hơn thất-bại là, không bao giờ thử làm để thành-công.

Tạp-chí « CHEFS »

Trong khi thi-hành thì không có phần việc nào có thể gọi là chi-tiết.

Paul VALÉRY

Khi anh nói : « Điều ấy chỉ đúng về mặt - lý thuyết mà sai ở thực-hành » câu nói đó chứng-tỏ rằng anh có hai lý-thuyết: một cái đúng mà không bao giờ anh áp-dụng và một cái sai mà anh áp-dụng song anh không dám nhìn-nhận.

Yves GUYOT

Một cách hay nhất để thành-công trên đời là : khỏi sự làm những gì mình thường khuyên-bảo kẻ khác.

A. LINCOLN

« Phải làm như mọi người », đó là một ngan-ngữ khả-nghĩ vì luôn luôn nó có nghĩa rằng : phải làm một cách vụng-về.

LA BRUYÈRE

Nếu anh muốn làm vui lòng một người hoạt-
động, anh đừng nói đến những gì họ đã làm mà
chỉ nói đến những gì họ có thể làm.

Bernard GRASSET (Remarques sur l'action)

Người hoạt-động không bao giờ tin-tưởng ở
một ý-tưởng nào của họ khi nó chưa đặt trui
vào lò « thực-tế ».

Bernard GRASSET (Remarques sur l'action)

Một người được xem là già kể từ lúc y hết
đám liều.

A. DETCEUF

Cái thang máy dễ đi đến thành-công bị hỏng.
Chúng ta hãy bước lên cái thang thường mà đi
vậy.

Châm-ngôn của một đại-học-đường Hoa-Kỳ

Không có những bước nhỏ trong những công
cuộc lớn.

Hồng-y giáo-chủ DE RETZ

Sinh-vật yếu-đuối nhất cũng có thể làm được
nhiều việc lớn, trái lại người khỏe nhất và tài giỏi
nhất mà phân-phối lực-lượng của mình ở nhiều
việc thì không làm được việc nào cả.

CARLYLE

Đừng vì lẽ mình không thể là một ngôi sao
mà đành cam chịu làm một đám mây mù.

X...

Điều chỉnh không phải là cái công-thức hoặc
cái phương-pháp, chỉnh mỗi người phải tự vạch
con đường riêng cho mình, với những phương-
tiện riêng, họ sẽ tạo ra cái phương-pháp và đồng-
thời cái công-trình của họ.

Thống-chế LYAUTEY

Danh-từ: «không thể đặng» là một danh-từ
người ta chỉ thấy trong quyển từ-diện của mấy
anh khờ.

NAPOLÉON

Làm việc với hai bàn tay trơn là người lao-
động, làm việc bằng tay và bằng trí-óc là người
thợ khéo, vừa làm việc bằng tay, bằng trí-óc mà
cũng vừa làm với tất cả tâm-hồn đó là nhà nghệ-sĩ.

Louis NIZER

Nếu mỗi khi anh nghe chó sủa mà anh dừng
chân lại thì không bao giờ anh đi suốt đường.

Tục-ngữ Á-RẬP

Khi gặp phải một việc khó, tôi bỏ đó, đi lại nhà một người bạn làm thợ đục đá. Anh ấy đòi khi phải đập cả trăm nhát búa mà đá cũng chưa rạn nứt. Nhưng khi đập đến lần thứ 101 tảng đá vỡ ra làm đôi, và tôi hiểu rằng không phải nhát búa cuối cùng đã làm cho tảng đá vỡ mà chính là tất-cả những cố-gắng của anh từ trước.

Jacob A. RIJS

Hãy xin thì sẽặng, hãy tìm thì sẽ gặp, hãy gõ cửa thì người ta sẽ mở.

Phúc-âm thánh Matthieu VII, 17

«Hãy bước đi từ từ, chúng ta gấp lắm đấy!»

Thống-chế LYAUTEY

Tôi nhận-xét thấy: những người tầm-thường hay tìm những giải-pháp kỳ lạ, còn những bậc siêu-nhân lại luôn luôn tìm những giải-pháp giản-dị nhất.

Jean CHEVALIER

Làm hại người được mới làm lợi cho người được, giết chết người được mới cứu sống người được. Những kẻ chỉ ôm hư-danh ngồi trên thiên-hạ... thì dẫu có muốn phấn-chấn làm lợi cho thiên-hạ cũng không làm cách nào dặng.

X...

Trật-tự giải-thoát tư-tưởng.

MONTAIGNE

Làm nhà bên đường mà gặp ai cũng bàn thì
ba năm không xong.

TÀO-BAO-TRUYỆN

Người quá quan-tâm đến việc nhỏ thường khó
làm nên việc lớn.

LA ROCHEFOUCAULD

Đừng cho rằng một công-việc nào đó không
thể làm được rồi lẫn ra ngủ, vì rất có thể sáng
ngày anh sẽ bị đánh thức bởi những tiếng khu-
động do một người khác đang làm công việc ấy.

Herbert N. CASSON

Dù những cố-gắng chúng ta có đặt đèn-bù nhiều hay ít, một khi đã gần đất xa trời chúng ta cũng phải có thể nói : « Tôi đã làm những gì tôi có thể làm ».

Louis PASTEUR

Nếu anh mưu-toan một việc gì vĩ-dại, thì hãy lưn-tâm đến kết-quả chứ đừng để ý đến những khó-khăn.

Thánh Jean CHRYSOSTOME

Lòng hăng-hái có thể làm trong một ngày những gì mà lý-trí phải mất nhiều thế-kỷ mới làm được.

ALIBERT

Nếu tôi không thể đứng mà đi, tôi cũng sẽ
bò mà bước tới trước.

Paul CLAUDEL

Những người hay chỉ-trích thường là những
người quen ngồi trong buồng giấy ; không phải là
người hoạt-động, họ không thể hiểu những nỗi
khó-khăn trong khi hành-động vì thế họ dùng óc
thông-minh và tài châm-biếm của họ để chỉ-trích
công việc làm của người khác.

C. CAVALIER

PHẢI BIẾT LÀM HƠN :

Đừng : ngắm nhìn

Phải : *quan-sát*

Đừng : xem sách

Phải : *hấp-thụ*

Đừng : nghe

Phải : *rán hiều*

Đừng : tưởng-tượng

Phải : *suy-tưởng*

Đừng : nói suông

Phải : *nói một điều gì*

Đừng : tồn-tại

Phải : *sống*

Đừng : toan-tính

Phải : *quyết-định*

Đừng : quyết-định

Phải : *thực-hiện*

(thứ dán trên tường một xưởng kỹ-nghệ)

Sa-Déc, Aug 23, 2015

Originally posted on TVE-4U★

Thành-công dễ ra thành-công cũng như tiền
bạc dễ ra tiền bạc.

CHAMFORT

Dưới cái mồi thơm, tất sẽ có con cá chết.

TAM-LƯỢC

Kẻ giàu là kẻ thu nhiều mà tiêu-dùng ít ; kẻ nghèo là kẻ tiêu-dùng nhiều mà thu ít.

Lắm người huê-lợi mỗi năm trên triệu bạc nhưng vẫn thiếu năm bảy trăm ngàn.

LA BRUYÈRE

Con voi vì ngà, ve sầu vì tiếng, đóm-đóm vì sáng mà đều hại thân.

Người biết yên-thân, không quý gì rực-rỡ.

LỮ-KHÔN

Anh bị chóa mắt trước những vàng ngọc châu-báu chiếu-ngời trong nhà kẻ giàu có : anh chỉ thấy những gì họ có nhưng anh có thấy những gì họ thiếu-thốn chăng ?

Thánh AMBROISE

Người biết « Đạo » tất không khoe, người biết « Nghĩa » tất không tham, người biết « Đức » tất không thích tiếng-tâm lừng-lẫy.

TRƯƠNG-CỨU-THÀNH

Một bao-bì trống rỗng khó mà đứng thẳng ; một người mang nhiều công-nợ cũng thế, khó mà họ đứng dặng mãi trong nẻo chính.

S. SMILES

Tham-vọng là một con ngựa hung-hăng chỉ biết chạy đua tới trước cho đến khi nào nó bắt người cỡi nó ngã xuống đất.

AMYOT

Hãy nhìn các bậc công-hầu, vương-bá trên trần-thế này : khi nhắm mắt lại họ đã mang theo những gì ? Đất đai rộng lớn, cuộc đời hào-phóng, dinh-thự lộng-lẫy... họ đều phải bỏ lại tất cả.

Thánh AUGUSTIN

Cửa-cái chứa nhiều mà không biết dùng thật là một cái « kho oán ».

THIỆT-UYỀN

Khi vàng bạc ngự trong tâm- thi TIN, CÂY và
BÁC-ÁI sẽ lọt ra cửa ngõ.

(Tục-ngữ ĐAN-MẠCH)

Đức nhỏ, mà địa-vị cao, trí-cạn mà mưu-sự
lớn, mà không gặp họa là ít thấy vậy.

KINH DỊCH

CHƯƠNG II

THẾ-TÌNH

Mỗi sáng, từ nhà ra đi, anh nên tự-nhủ :

« Hôm nay ta sẽ gặp một tên vô-liêm-sĩ, một kẻ bội-bạc, một gã lăm điều. »

Sự đương-nhiên là thế, và những người ấy phải là thế, thế nên anh đừng lấy đó làm điều.

Marc AURÈLE

Kẻ lành gặp gặp phước, dân-chúng gặp
hỉ-hoan ; kẻ dữ gặp gian-nan, thiên hạ đều khen :
đáng kiếp.

Ngạn-ngữ kinh XI, 10.

Làm nghĩa mà làm không tròn việc nghĩa,
dễ bị họa.

X...

Mọi người đều nói đến quyền-lợi, không mấy
ai nói đến bổn-phận.

Alfred MORTIER (Margarites)

Đem xương trừ kiến, kiến lại càng nhiều :
Lấy cá đuổi ruồi, ruồi lại càng đến.

HÀN-PHI-TỬ

Nghe lời chê-bai mà giận là làm ngòi cho
người gièm-pha, nghe câu khen-ngợi mà mừng là
làm mồi cho người nịnh-hót.

VĂN-TRUNG-TỬ

Những người cùng thích một việc thì thường
hay ghen-ghét lẫn nhau.

Những người cùng chung lo một việc, thì
thường hay thân-thiết với nhau.

CHIẾN-QUỐC-SÁCH

CÓ VÀ KHÔNG

Khi một người dân bà nói: «**không**», chúng ta nên hiểu là «**có thể**». Khi người dân bà nói «**có thể**», nên hiểu là họ đã «**bằng lòng**». Và nếu họ nói «**ừ, vậy**», thì họ không phải là người dân-bà.

Khi một nhà ngoại-giao nói: «**không**», chúng ta nên hiểu là «**có thể**». Khi nhà ngoại-giao nói: «**có thể**», nên hiểu là họ đã «**bằng lòng**». Và nếu họ nói: «**tôi bằng lòng**», thì họ không phải là nhà ngoại-giao vậy.

Khi anh đi mời khách bảo-hiêm nhân mạng và người ấy nói: «**không**», anh nên hiểu rằng họ «**có thể ký hợp-đồng**». Nếu họ nói: «**có thể**», tức là họ đã «**ưng chịu**». Còn nếu họ nói: «**cho tôi ký hợp-đồng lập tức**», thì anh nên tin chắc rằng người ấy mắc phải một chứng bệnh kinh-niên đã tới thời-kỳ trầm-trọng.

Tạp-chí «**VIE**»

Chúng ta thường thấy công rơm ở nơi
mắt kẻ khác, mà không thấy cây đã ở ngay
mắt mình.

★ Nếu người khác không làm xuể một công việc...
hắn là một người lười-biếng.

Nếu chính tôi... thì bởi tôi quá bận.

★ Nếu người khác nhất-quyết theo quan-diểm
của họ... hắn là một người cứng-cổ.

Nếu chính tôi... thì bởi tôi cương-quyết.

★ Nếu người khác phải cần nhiều thời-giờ để
làm xong việc... hắn là người chậm-chạp.

Nếu chính tôi... thì bởi tôi làm kỹ-lưỡng.

★ Nếu người khác nhìn thấy nhiều quan-diểm
trong một vấn-đề... hắn là người yếu-đuối.

Nếu chính tôi... thì vì tôi khôn-khéo.

- ★ Nếu người khác bênh-vực quyền-lợi của họ cách ráo-riết... hẳn là người chỉ nghĩ đến quyền-lợi tư riêng.

Nếu chính tôi... đó là bởi tôi cứng-rắn không để ai dày dạn trên đầu.

- ✱ Nếu người khác làm hơn những công-việc người ta đã dặn... hẳn là người đi quá quyền hạn.

Nếu chính tôi... đó là bởi tôi có óc sáng-kiến.

- ★ Nếu người khác mau thắng quan tiền chức... hẳn trèo cao sẽ té nặng.

Nếu chính tôi... đó là kết-quả một đời cần-cù vậy.

Điều khổ chịu nhất trên trần-thế này là chúng ta phải sống chung với những người mà chúng ta không quyền chọn lựa.

BAC

Có hai hạng người không bao giờ làm nên trò trống gì cả: những người không làm nổi những việc người ta đã bảo và những người không làm được việc gì khác hơn ngoài ra những việc người ta đã bảo họ làm.

Cyrus A. K. CARTIS

Người nào có thể là bạn với tất cả mọi người, không thể là bạn của một ai cả.

BOURDALOUE

Người hà-tiện hữu-phúc nhất trên đời là người có thể giữ gìnặng tình bằng-hữu của tất cả những bạn bè họ đã gặp trên đường đời.

Robert SHERWOOD

Khi hai người cãi lầy nhau, dù cho một người có lý, thì cả hai cũng đều có lỗi.

A. LE PAS

Một « vĩ-nhân » theo tôi là một người mà gần họ chúng taặng thấy cao cả thêm.

G. K. CHESTERTON

Bất luận người nào cũng có một cái gì hơn tôi, vì thế luôn luôn tôi có thể học hỏi thêm khi giao-tiếp với họ.

R. W. EMERSON

Hãy ăn ở như thế nào để một khi anh nhắm mắt, tất cả mọi người, cho đến người cho thuê xe đưa ma cũng đều đau buồn và thương tiếc anh.

X...

Tôi chưa từng gặp một người nào mà tôi không tìm thấy ở họ một cái gì đáng cho tôi học-hỏi.

Alfred DE VIGNY

Trong phép hành-động, điều cốt-yếu là : hiểu người và biết cách dụng người.

Bernard GRASSET (Remarques sur l'action)

Thích gái đẹp, vẫn có thể làm dặng nghiệp-bá.
Thích rượu chè vẫn có thể làm dặng nghiệp-bá.
Không biết dụng người mới không làm dặng nghiệp-bá.

Dụng người mà không tin thì cũng không làm dặng nghiệp-bá.

QUẢN-TRỌNG (Đồng-chu liệt-quốc)

Không tin thì đừng dùng.

Dùng, thì không nên tỏ thái-độ nghi-nan.

X...

Tôi không thích nói chuyện với những người luôn luôn đồng ý với tôi. Giống với cái tiếng-dội thì cũng vui vui đấy, nhưng dễ sinh chán lắm.

Thomas ROGERS

Người quân-tử hòa với mọi người mà không đồng ý với ai cả.

X...

Nhà cố-vấn nào cũng hay khoe-khoang lời khuyên của họ, nhưng có lắm tay cố-vấn, chỉ cố-vấn cho chính mình họ.

Thường khi họ khuyên-nhủ ta, nhưng là vì lợi-ích riêng cho họ. Có ai đi xét-đoán một người đàn-bà theo ý-kiến của một đàn-bà khác ghen-tị họ?

ECCLÉSIASTE XXXVII, 8, 9.

Một việc làm chỉ tốt đẹp khi nó đem lại cho
ta một người bạn,

H. H. (adventures in business)

Dùng người như dùng cây :

Dùng vì một chỗ mục mà bỏ cả cây to,

X...

Khi tất cả mọi người đều đồng-ý tức là không
có người nào suy-nghĩ kỹ,

W. LIPPMAN

Đấng trượng-phu không bao giờ làm một
điều gì để hạ thấp một người khác.

Herbert. N. CASSON

Nước trong quả thì không có cá.
Người xét nét quả thì không có bạn.

X...

Muốn điều-khiển phải biết người.
Muốn biết người, phải biết nghe họ nói.

A. DETCEUF

Tôi không bao giờ phán-doán một người theo
những điều người ấy nói mà chỉ xét theo cái
giọng người ấy nói.

Charles PÉGUY

Người biết làm chủ là người chỉ làm những công việc mà ngoài họ ra những người giúp việc cho họ không thể làm.

Bernard GRASSET (Remarques sur l'action)

Có hề gì nếu cửa nhà tôi chật hẹp, miễn nó chứa đầy những bạn chân-thành.

SOCRATE

Người bất-chính, dẫu làm tôi mọi người ta, người ta cũng khinh, ngờ.

X...

Tôi tin ở giá-trị của sự hợp-tác, dù là phải hợp-tác với những người tôi không ưa-thích, miễn là sự hợp-tác ấy dẫn-dắt tôi đến gần lý-tưởng.

Elbert HUBBARD

Sống với người bạn thân phải phòng lúc họ hết thân với mình.

X...

Đối với một người cũng như đối với một quốc-gia, sự bất mãn là bước đầu để đi đến tiến-bộ.

OSCAR WILDE

Con thỏ xảo-quyệt chết thì con chó săn trung-thành sẽ bị làm thịt. Địch-quốc bị diệt thì mưu-thần tác-vong.

NGÔ-PHÚ-SAI

Về thuật can-gián : khiến người ta **nề lời** không bằng khiến người ta **tin lời**, khiến người ta « **tin lời** » không bằng khiến người ta vui-vẻ mà « **nhận lời** ». Dem họa-phúc mà răn-dọa là khiến cho người ta sợ, dem lý-lẽ mà hiểu-du là khiến cho người ta tin, dùng tâm-ý mà giác-ngộ là khiến cho người ta vui lòng mà nghe theo.

X...

Chúng ta sanh ra trên đời này là để nâng-dỡ, dạy bảo lẫn nhau ; nếu anh không dạy người đồng-loại thì anh hãy răn mà nhận chịu thối xấu của họ.

Marc AURÉLE

Trong xã-hội ngày mai chỉ có một yếu-tố đề đo-lường sự quý-phái : đó là sự quý-phái của tinh-khi, của nghị-lực, của tâm-hồn.

IBSEN

Khốn thay cho người cô-độc ; khi họ ngã chẳng có một ai đỡ họ lên.

Ecclésiaste IV, 10

Người ta có thể đơn thân chịu đựng nỗi sự đau khổ, nhưng phải có hai người mới có thể vui-vẻ dặng.

Elbert HUBBARD

Chỉ có những người đã từng chấn-hung đạo-đức ở chính họ mới có thể lãnh việc chấn-hung xã-hội.

Daniels-Rops (Ce qui meurt et ce qui naît)

Sự nghèo túng chẳng những làm cho kẻ nghèo khốn-dốn, đó cũng đã là điều hệ-trọng, nhưng nó còn làm cho kẻ nghèo thêm xấu-xa, bần-tiện, yếu-duối và điều này mới thật là hệ-trọng.

Charles PÉGUY

Mưu-toan hạnh-phúc cho nhân-loại là một công-trình cao-quý thật nhưng biết đem lại sự vui-vẻ cho kẻ khác cũng là điều đáng kể.

Franc NOHAIN

Cứu-vớt người đồng-loại, không những chỉ cứu-vớt người vô-sân bị bóc-lột, mà còn phải cứu-vớt bọn trọc-phú sa-đọa trong vật-chất, bọn tiểu-lu-sân sống một cách vô-danh, bọn quyền-thế không có ngày mai, phải cứu-vớt tất-cả nhân-loại trong thế-hệ này và ở mọi địa-hạt.

L. J. LEBRET (Principes pour l'action)

Đổi lại sự đói nghèo không phải là sự sung-túc, mà chính là giá-trị. Điều cần trước tiên không phải là sản-xuất ra nhiều tài-sản mà phải gia-tăng giá-trị của con người, của nhân-loại của vũ-trụ.

L. J. LEBRET (id)

Cứu người, tức là cứu tất cả con người và
như thế và trước tiên phải cứu-vãn tinh-thần.

L. J. LERRET (Principes pour l'action)

Ba điều sanh loạn thế-gian :

Một là tội mọi cầm-quyền

Hai là đũa đại phỉ-nguyên no-say.

Ba là giống gái bị chê

Cười về làm vợ khốn thay cửa nhà

Bốn là tờ gái kể bà

Lãnh phần gia-nghiệp kiêu-ngoa lẫy-lừng

NGẠN-NGŨ KINH

Không phải « chế-độ » mà chính là « người » mới đáng kể. Người ta đã từng thấy những « người » tốt cai-trị rất hay trong một « chế-độ » xấu ; người ta chưa từng thấy một « chế-độ » tốt có thể củng-cố một quốc-gia với những « người » xấu.

Alfred Mortier (Marginales)

Quyền-lợi chung không phải là tổng-số những quyền-lợi tư, mà chính là tổng-số của những sự hy-sinh của mỗi cá-nhân.

Alfred Mortier (id.)

Chế-độ dân-chủ đã đem lại cho hằng triệu công-dân cái thói-quen tai-hại là lý-luận về những vấn-đề mà họ đốt đặc.

Alfred Mortier (id.)

Đoàn-kết làm thành sức mạnh. Đúng. Nhưng
tạo thành sức mạnh ấy cho ai?

ALAIN (Propos sur l'éducation)

Một chánh-phủ đảng hoàn-thiện khi chánh-phủ
ấy biết đặt lẽ phải trong sức mạnh và sức mạnh
trong lẽ phải.

RIVAROL

Ngựa không ruổi-dong thong-thả được là vì
có khớp, có cương kèm giữ; dân không hoành-
hành tự-do được là bởi có luật có phép buộc-
ràng. Khi dây cương và hàm khớp đứt, hư, mới
lộ rõ chân-tánh của ngựa, khi pháp-chế và luật-lệ
đã vứt bỏ mới thấy rõ tình-thật của dân.

X...

Các nghị-sĩ hứa hẹn đủ điều. Chúng ta thường trách họ không biết giữ lời hứa. Nhưng nếu họ giữ đúng thì chúng ta còn phải ta thán đến bực nào.

H. ROCHEFORT

Kẻ dữ nổi lên, người người đều lạnh nhạt;
Kẻ dữ tan-tành, người lạnh tăng số

NGẠN-NGŨ KINH XXVIII, 28

Kẻ lành thêm số, thiên-hạ vui cười
Kẻ dữ lên ngôi, nhân-dân ta thán.

NGẠN-NGŨ KINH XXIX, 2

CHƯƠNG III

THỜI-THỂ

Đừng bước vào tương-lai bằng cách đi thụt lùi.

Paul VALÉRY

Anh không phải là một sử-gia thì đừng dành
đề quá nhiều thời-giờ nghĩ lẩn-quẩn về những
việc đã qua.

Victor HUGO

Từ năm rồi trong đời anh có gì thay đổi chẳng?
Hay là chỉ có quyền lịch trong văn-phòng anh
là đổi thay.

X...

Chỉ những người phải hoạt-động 7 ngày liên-
tiếp trong tuần mới nhận thấy giá-trị của ngày
chủ-nhật.

A. BENNET

Người sống nhiều không phải là người nhiều
tuổi nhất, mà chính là người đã trải đời nhiều
nhất.

J. J. ROUSSEAU

Chỉ có những việc đã qua mới là việc có thực, nhưng người ta lại chỉ làm việc được với một hứa-hẹn của tương-lai.

Auguste DETCEUF

Những người không làm gì cả, thường « nuốt » mất thời-giờ của những người làm việc cũng như những người không sản-xuất gì cả ăn bám vào những người sản-xuất.

Jules CLARETIE

Thời-gian không đo lường bằng năm, bằng tháng mà bằng những gì chúng ta đã thực-liện dặng.

H. N. CASSON

Giữa cái dĩ-vãng, đã thoát khỏi tay chúng ta và cái tương-lai mà chúng ta không thể rõ, còn cái hiện-tại chỉ rõ bộn-phận của chúng ta..

A. DE GASPARIN

Hãy giục-giã lên, thời-gian trôi và lời-cuốn chúng ta theo. Cái lúc mà tôi nói đây chưa chi đã đi xa rồi.

BOILEAU

Hằng triệu người muốn sống trăm năm nhưng họ không biết làm gì cho khỏi chán trong một ngày chủ-nhật mưa gió.

DAN BENNETT

Hãy luôn luôn chôn bón những kỷ-niệm tươi-
đẹp trong đời, đó là chiếc gối êm-ả cho chúng
ta trong tuổi già.

BOOTH TARKINGTON

Hãy triu-mến những gì mà chúng ta không
được thấy lại bao giờ.

Alfred DE VIGNY

Thời-cuộc không bao-giờ có một giá-trị tuyệt-
đối. Ảnh-hưởng của nó tùy theo mỗi người. Tai-
họa có thể là một nấc-thang cho một thiên-tư, là
một kho-tàng cho người khôn-lanh hoặc là một
vực-thẳm cho kẻ yếu-hèn.

Honoré DE BALZAC

Tôi đã già và tôi đã từng gặp rất nhiều lo-âu song phần nhiều những lo-âu ấy không thành sự thực.

Merk TWAIN

Nếu chúng ta không có thiên-tài sáng-tác của nghệ-sĩ, chúng ta cũng nên cố làm sao cho đời mình thành một tác-phẩm nghệ-thuật.

Aimé Plonel KORECKA
(Calendrier du bonheur)

Con người sanh ra để sống cách sung-sướng. Điều ấy thiên-nhiên đã chứng-minh. Chính sự cố-gắng để thoát khoái-lạc nó khiến cây mọc lên, mặt ong đầy tổ và tình nhân-ái tràn-ngập lòng người.

André Gide (Les nourritures terrestres)

Đời sống là một con đường. Con đường không phải là một nơi để chúng ta nằm ngủ - hoặc ngồi-nghỉ mà chính là để chúng ta bước đi.

P. DRIVE

Khi đời sống không hứa-hẹn với ta gì nữa, nó vẫn còn là một trách-vụ.

AMIEL

Đời sống không phải chỉ để « sống » mà để chúng ta chiến-thắng sự « sống ».

Jacques d'ARNOUX

Nghệ-thuật sống giống với thuật đánh-vật hơn là giống thuật khiêu-vũ, bởi chúng ta luôn luôn phải sẵn-sàng để có thể đỡ gạt, những võ bất-ngờ mà không nao-núng.

Marc AURÉLE

Đời là một bài thơ... do chúng ta tự đặt lấy.

Roger CHEMLA

Chúng ta thường thích tất cả những gì vượt lên cao : những cây cao ngợp trời, những đỉnh núi cao vút, những chim bay liệng trên trời xanh và điều ấy chứng tỏ rằng thiên-bẩm chúng ta là hướng đến một cái gì cao cả.

Marie JENNA

Đưa tôi đi đến đâu cũng vắng miến là đưa
chúng tôi đi tôi.

David LIVINGSTONE

Điều đáng kể trong đời không phải là miếng
đất chúng ta đang đứng mà chính là cái hướng
chúng ta đang nhắm để đi.

X...

Đời sống không tặng không cho chúng ta một
thứ gì cả. Những gì định-mệnh đem đến cho chúng
ta đều có ghi giá một cách kín-đáo.

Stephan ZWEIG

Đời đáng sống thật, vì không có một sinh-vật nào trên trái đất này muốn chết cả.

Almée Planel Korecka
(Calendrier du bonheur)

Định-luật đời sống là « biểu-dương », mặc dầu sự cố-gắng không đem lại kết-quả gì.

THIAUDIÈRE

Đời sống không phải là một vui thích hay một đau khổ, nó là một trách-vụ nghiêm-trọng mà chúng ta phải gánh vác và phải làm xong trong vinh-dự.

Alexis DE TOCQUEVILLE

Một đời sống cao cả là gì?

Là một lý-tưởng trong tuổi xuân đã dặng
thực-hiện trong tuổi già.

Auguste COMTE

Đời sống không phải là một ngày lễ-lạc, cũng
không phải là một ngày tang-tóc: đó là một ngày
làm việc.

VINET

Đời sống chỉ là một khoảnh-khắc, nhưng với
khoảnh-khắc ấy người ta có thể làm nên những
việc trường-cửu.

BERSOT

Tôi ngủ và mơ thấy rằng đời chỉ là vui sướng, khi tỉnh-giác dậy tôi thấy rằng đời là phụng-sự, tôi phụng-sự và tôi thấy rằng phụng-sự là vui sướng.

Rabindranath TAGORE

Nếu tôi không chiến-đấu cho lẽ phải, tôi là một thằng hèn. Nếu tôi làm hại người đồng loại, tôi là một thằng khờ và nếu đời tôi không sáng-tạo, nên một cái gì cả, tôi chỉ là một con số không.

Herbert. N. CASSON

Chỗ khác nhau trước tiên giữa một vĩ-nhân và một người tầm-thường là: bậc vĩ-nhân biết lượng sức mình và biết tạo ra tương-lai.

André MAUROIS

Đến ngày cùng tận không ai hỏi chúng ta đã
đọc những gì mà chỉ hỏi chúng ta đã làm những
gì; cũng không ai hỏi chúng ta đã biết nói khéo
chăng mà chỉ hỏi chúng ta đã biết « sống » chẳng.

sách **GUƠNG PHƯỚC**

Yên ổn đừng quên lúc nguy-khốn; bình-trị
đừng quên lúc loạn-ly.

GIA-NGŨ

Cái lẽ-luật công-bằng nhất, vững chắc nhất và
bất-di, bất-dịch nhất của trời đất là : kẻ yếu luôn
luôn phục-túng kẻ mạnh.

EPICTÈTE

Tai-họa thường đến những lúc yên-ôn hơn
lúc nguy-nan.

X...

Đừng đợi cơ-hội thuận-tiện. Phải biết tạo ra nó.

O. S. MARDEN

Luôn luôn tôi nghi-ky những thuốc chữa bệnh
chống lạnh. Những con đường dẫn đến sự sống
thường chậm-chạp, khó đi và bất công.

J. CHARDONNE

May mắn mà thành-công, người ngu lấy làm
mừng mà người tri lấy làm lo.

X...

Công việc quan-trọng nhất của đời người là :
SỰ SỐNG. Công việc quan-trọng nhất của đời
sống là : SỰ CHẾT.

Joseph JOUBERT

Điều xấu xa nhất của lịch-sử là mỗi sự tái-
diễn của lịch-sử lại bắt chúng ta phải trả bằng một
giá đắt hơn một chút.

PILLAR

Dịp may khó được mà dễ mất.

TÈ-THÁI-CÔNG

Tất cả những việc gì xảy đến cho chúng ta âu cũng là điều rất thường-tình và có thể đoán trước như hoa hồng nở vào mùa xuân, như trái cây chín vào mùa hè; bệnh tật, tang-tóc, oan-trái, nghịch-cảnh hoặc tất cả những gì làm cho kẻ khờ hoan-hỉ hay lo-âu cũng thế.

Marc AURÉLE

Phàm vật gì cũng vậy, đến lúc thịnh-quá tất phải suy... Nếu có thông-minh thời phải lấy cái ngu-dốt để giữ-gìn nó; nếu có kiên-văn rộng thời phải lấy cái cô-lậu để giữ-gìn nó; có vũ-lực giỏi thời phải lấy cái nhút-nhát để giữ-gìn nó; có giàu-sang thời phải lấy tiết-kiệm để giữ-din nó; có ân-đức gia cho mọi người thời phải biết lấy sự nhường-nhịn để giữ-din nó.

Giữ được 5 điều đó thì giữ được thiên-hạ mà không mất; không giữ được thì chưa từng thấy đã khỏi phải bị khốn-đốn.

HOÀI-NAM-TỬ

Hãy bước vào bằng cái ngõ hẹp : bởi cái cửa rộng thanh-thang thường dẫn đến cõi chết. Còn cái cửa hẹp, con đường chật thường dẫn đến cõi sống và rất hiếm người biết tìm thấy để đi vào.

Phúc-âm thánh Matthieu VII, 13

Nhiều người thờ chúa chỉ vì họ cầu mong cho sự-nghiệp của họ trên thế này dặng nên. Sự thành-công vật-chất ấy (nếu họ chịu thờ-phụng) có thể đạt dặng cách nhanh-chóng, ngay ở trần-gian này.

Bhagavad GITA

Bởi cha mẹ đã ăn những quả nho sống-sit nên răng con cái họ bị hư.

Kinh-thánh EZÉCHIEL XVIII, 2

Họ đã gieo gió bây giờ họ gặt bão ; không còn một nhánh lúa nào còn đứng vững.

Kinh-thánh, OSÉE VIII, 7

Anh nên xử-sự như trong lúc ngồi bàn tiệc. Người ta dọn thức ăn đến tay anh? Anh nên nhận lấy và chỉ dùng vừa phải.

Người ta đã bưng món ăn sang nơi khác? Anh đừng đòi hỏi thêm.

Người ta dọn món ăn lên muộn? Anh đừng liếc nhìn nó từ đằng xa với vẻ thèm-thường, hãy đợi nó đến tận tay anh.

Đối với thê-tử, đối với công-danh cũng như đối với phú-quý, anh cũng nên giữ thái độ ấy anh mới xứng đáng là khách mời của THẦN THÁNH. Nhưng nếu anh không nhận lấy những gì người ta dọn lên cho anh, nếu anh chẳng màng chi cả thì chẳng những anh xứng đáng là khách mời mà anh sẽ là người đồng hàng với Thần Thánh.

Manuel d'EPICTÈTE XI

Những kẻ ở sau sẽ đứng ở trước và những kẻ đến trước sẽ đứng ngồi sau ; kẻ đăng gọi thì nhiều mà người đăng chọn thì rất hiếm.

Phúc.âm thánh Matthieu XV, 10

HẾT

MỤC-LỤC

	Trang
Tựa	7
Lời nói đầu.	11
PHẦN I : XỬ-KỶ.	17
Chương I.— Nhân-Cách.	19
Nhân-phẩm	
Đức-độ.	
Chương II.— Nhân-Tâm.	33
Thương và yêu	
Đàn bà và đàn ông	
Hạnh-phúc	
Nhân-hậu và nhân-nghĩa	
Hy-sinh và phụng-sự	
Án và oán	
Chương III.— Nhân-Trí.	53
Học và Hiền	
Đại, Khôn	
Chân-lý	

	Trang
PHẦN II : XỬ THẾ.	73
<i>Chương I.— Thễ-Sự.</i>	75
<i>Sự-việc</i>	
<i>Cần-lao</i>	
<i>Hành-động</i>	
<i>Lợi—Danh</i>	
<i>Chương II.— Thễ-Tình.</i>	99
<i>Nhân-sinh</i>	
<i>Người và dụng người</i>	
<i>Nhân-quần và xã-hội</i>	
<i>Quốc-sự</i>	
<i>Chương III.— Thời-Thế.</i>	123
<i>Thời-gian</i>	
<i>Kỷ-niệm</i>	
<i>Đời-sống</i>	
<i>Thiên-vận</i>	
<i>Thiên-đạo</i>	
<i>Những tác-giả và tác-phẩm...</i>	143

Những sách đã xuất-bản trong loại

« HOC LÀM NGƯỜI »

Và hiện còn, những số không thấy ghi là đã hết lần lượt chúng tôi sẽ cho tái bản.

Giá tại Nam Việt

- Số 1 PHẠM-VĂN-TUOI : Bắp thịt trước đá... (in lần thứ 4) 32 \$
- Số 3 THIÊN-GIANG : Muốn thành học trò giỏi... (in lần thứ 2) 20 \$
- Số 4 THIÊN-GIANG dịch : Con đường hạnh-phúc (in lần thứ 4) đang in
- Số 6 PHẠM-CAO-TÙNG : Người lịch sự (in lần thứ 5) 40 \$
- Số 7 NGUYỄN-HIẾN-LÊ : Kim chi nam của học sinh (in lần thứ 2) 42 \$
- Số 12 Bác-sĩ TRƯƠNG-NGỌC-HON { Người con trai nên biết
và TRẦN-TRIỆU-NAM { (in lần thứ 4) (đang in)
- Số 15 PHẠM-CAO-TÙNG : Muốn nên người (in lần thứ 3) đang in lại
- Số 16 THỤY-AN HOÀNG-DÂN : Vợ chồng (in lần thứ 3) 38 \$
- Số 17 NGUYỄN-HIẾN-LÊ { Quảng gánh lo đi...
và P. HIẾU dịch : { (in lần thứ 2) 63 \$
- Số 18 NGUYỄN-DUY-CẦN : Thuật tư tưởng (in lần thứ 2) 45 \$
- Số 20 NGUYỄN-HIẾN-LÊ : Nghệ-thuật nói trước công chúng
(in lần thứ 2) 60 \$
- Số 21 HOÀNG-THU-ĐÔNG dịch : Một nghệ thuật sống 27 \$
- Số 22 Bác-sĩ TRƯƠNG-NGỌC-HON { Người con gái nên biết
và TRẦN-TRIỆU-NAM { (in lần thứ 2) 36 \$
- Số 25 NGUYỄN-DUY-CẦN : Thuật xử thế của người xưa 41 \$
- Số 26 NGUYỄN-HIẾN-LÊ : Tò-chức gia-đình 55 \$
- Số 27 MỘNG-HOÀ : Người dân bà đẹp 36 \$
- Số 28 TRỊNH-LÊ-HOÀNG : Nghệ thuật làm mợ 30 \$
- Số 29 VÂN-ĐÀI : Làm bếp giỏi. 65 \$
- Số 30 THIÊN-GIANG : Dạy con 27 \$
- Số 31 PHẠM-CAO-TÙNG : Tôi có thể nói thẳng với anh 45 \$
- Số 32 ĐÀO-PHI-PHỤNG : Phụ nữ thề-dục 34 \$
- Số 33 PHẠM-CAO-TÙNG : Tuổi khôn của loài người 43 \$
- Số 34 NGUYỄN-TỬ-QUANG : Ái-tình và hôn-nhân (đang in)

LOẠI SÁCH « HỌC VÀ HIỀN »

« Loại sách của những người hiếu-học và ham hiền »

Trong xã-hội hiện-tại, học-thức không còn là một xa-xỉ-phẩm dành riêng cho một hạng người trí-thức mà là một nhu-cầu khẩn-thiết cho mọi người công-dân. Một người thợ cũng cần hiểu về kinh-tế-học, về lịch sử, một nhà buôn cũng cần biết văn-học hay chính-trị.

Mỗi người trong chúng ta có thể không cần có một sở-học uyên-bào của nhà bác-học, nhưng mỗi người cần có một số kiến-thức khái-quát về mọi ngành học-vấn, cần hiểu qua những cương-yếu, cần theo dõi bước tấn-triển của các ngành tư-tưởng mỹ-thuật hay khoa-học.

Ngoài sở-học chuyên-nghiệp, mỗi người cần có một sở-học phổ-thông. Chúng ta cần phóng tầm con mắt xa hơn địa-hạt nghề-nghiệp để khỏi bị tụt « thiên-lệch về nghề-nghiệp » làm thu hẹp trí-óc và làm cho chúng ta sống một cách rất thiếu sót.

Nói đến việc học, người ta chỉ nhớ đến nhà trường, nhưng không phải ai cũngặng may-mắn đến trường học hoặc có đủ phương-tiện đeo-dõi đến cùng chương-trình học ở nhà trường. Lắm người phải bỏ dở việc học vì lẽ này hay lẽ khác.

Hơn nữa : học ở nhà trường chưa đủ, khi ra đời chúng ta luôn-luôn cần học-hỏi thêm. Vì lẽ : việc học không biết đâu là bờ bến và trí-thức là miếng đất chúng ta cần vun xới luôn. Có ai gieo một lần rồi gặt động mái. Có ai dám nghĩ rằng : có thể học một lần mà dùng suốt đời.

Đối với những người hiếu-học và ham hiền không có gì phải đến trường mới có thể học. Họ rất có thể tự-tạo một học-thức đầy-đủ bằng cách tự-học. Mà trong phép tự-học, đọc sách là một phương-tiện quan-trọng hơn hết. Carlyle nói : « Một tủ sách lưc là cả một Đại-học-đường. » Nhưng, sách nói đây phải là những sách giúp chúng ta học-hỏi chứ không phải những tiểu-thuyết bàng-quơ.

Mục-đích của loại sách « Học và Hiền » là giúp cho những người tự-học có những phương-tiện để học và hiểu các ngành học-thuật. Có thể nói đây là loại sách phổ-thông trí-thức. Phổ-thông nhưng không hạ thấp : mỗi vấn-đề đều do những người có đủ tư-cách biên-soạn.

Tuy không phải là sách giáo-khoa, nhưng các sinh-viên có thể dùng để bổ-khuyết chương-trình học ở nhà trường.

Với một công-cuộc có liên-quan đến văn-hoá một quốc-gia, không phải một ít người có thể làm nên. Chúng tôi mong các bậc thức-giả trong nước sẵn lòng vừa giúp ý-kiến hoặc cộng-tác với chúng tôi, để xây-dựng hoặc bồi-bổ một phần nào nền văn-hoá nước nhà.

Nhà xuất-bản P. VĂN-TUÔI

Loại sách « HOC và HIỂU »

« Loại sách phổ-thông tri-thức cần thiết
cho những người hiểu học và ham hiểu »

Đã xuất - bản :

Thanh-Ba BUI-ĐỨC-TỊNH

Số 1

VĂN-PHẠM VIỆT-NAM

Một bộ văn-phạm hợp với ngôn-ngữ Việt-Nam.

NGUYỄN-HIỆN-LÊ

Số 3

ĐỀ HIỂU VĂN-PHẠM

Những tài-liệu để soạn một bộ văn-phạm V. N. hợp-lý.

NGUYỄN-HIỆN-LÊ

Số 4

LUYỆN-VĂN

Cách viết văn và sửa văn.

TÓNG-NGỌC-HẠP

Số 5

KỸ-THUẬT HÁT

Phương-pháp tập ca-xướng có khoa-học.

NGUYỄN-VĂN-NHÂN

Số 6

CHÍNH-TRỊ THƯỜNG-THỨC

*Những điều cần biết về tổ-chức hành-chánh và lập-pháp.
Những tổ-chức chính-trị kiểu-mẫu.*

Sẽ xuất - bản :

VŨ-BÀNG

Số 7

KHẢO VỀ TIỂU-THUYẾT

*Những tài-liệu để nhận-xét và phê-bình một loại-văn rất
phổ-thông : tiểu-thuyết.*

Bác-sĩ DƯƠNG-TẤN-TUƠI

Số 8

HỌC-THUYẾT FREUD

Một học-thuyết có ảnh-hưởng sâu-xa đến đời sống của mọi người

TỦI KHÔN CỦA LOÀI NGƯỜI
QUYỀN THỨ 33 TRONG LOẠI
SÁCH HỌC LÀM NGƯỜI CỦA
NHÀ XUẤT-BẢN P. VĂN-TUÔI.
XUẤT-BẢN LẦN ĐẦU IN XONG
NGÀY 15 THÁNG 3 NĂM 1955.
TẠI NHÀ IN P. VĂN-TUÔI
16, SABOURAIN SAIGON. NGOÀI
NHỮNG BẢN GIẤY THƯỜNG CÓ IN
RIÊNG 70 BẢN ĐẶC-BIỆT CHIA RA
NHƯ SAU ĐÂY: 20 BẢN GIẤY
LẮNG ĐÁNH SỐ: P C T I ĐẾN
P C T X VÀ P V T XI ĐẾN P V T
XX. NHỮNG BẢN NÀY KHÔNG
BẢN, VÀ 50 BẢN GIẤY TRẮNG
MỊN ĐÁNH SỐ TỪ 21 ĐẾN 70.
NHỮNG BẢN NÀY DÀNH CHO
NHỮNG BẠN CHƠI SÁCH ĐẸP

BẢN

Giấy phép xuất-bản số 55/TXB ngày 17-1-55 của Nha Thông-Tin N. V.